

Borgingsmap: Basisschool Bernardus

Hoofdstuk	2.4.8
Onderwerp	Pestprotocol
Datum van vaststelling	2014/ juli 2018

Basisschool Bernardus werkt volgens de volgende visie:

We willen een school zijn waar door positieve benadering een veilige structuur voor onze kinderen wordt gecreëerd. De kernwaarden van onze structuur zijn respect, openheid, dynamiek, vertrouwen en betrokkenheid. Kind, school en ouders vormen een driehoek waarbinnen ze samenwerken aan de ontwikkeling van het kind. We werken zowel ontwikkelings- als opbrengstgericht zodat ieder kind naar eigen kunnen en talenten maximaal kan groeien.

Kinderen kunnen zich pas ontwikkelen wanneer ze zich veilig voelen. Wij gaan ervan uit dat elk kind: - gelukkig wil zijn, - wil dat zijn klasgenoten gelukkig zijn, - wil dat de juffen en meesters gelukkig zijn.

Daarom hebben we maar één regel op school: We doen normaal en zijn bijzonder. Aan de hand van deze eenvoudige, maar duidelijke regel geven we kinderen zoveel mogelijk verantwoordelijkheden en eigenaarschap voor de eigen leer- en leefomgeving.

Hoofdstuk 1. De omgang met pestproblemen.

1.1. Wie zijn er bij een pestprobleem betrokken?

Veel leerlingen op de basisschool worden wel eens geplaagd. Plagen leert je voor je zelf opkomen. Je wordt er sterker van. Bij plagen is er ook meestal sprake van "gelijkwaardige" leerlingen. Er is echter ook een groot aantal leerlingen dat gepest wordt. Deze leerlingen wordt systematisch psychisch, fysiek of seksueel geweld aangedaan. Deze leerlingen hebben vaak moeite om zichzelf te verdedigen. Ze voelen zich machteloos tegenover de pestende leerlingen en voelen zich vaak eenzaam.

De leerlingen die pesten daarentegen, zijn vaak de sterkste leerlingen uit de groep. Ze kunnen op verschillende manieren pesten:

- met woorden
- lichamenlijk;
- door achtervolging;
- door uitsluiting;
- door stelen of vernietigen van spullen;
- door afpersing;
- via mobiel, e-mail, internet.

Ze zijn soms agressief en reageren eerder met geweld dan andere leerlingen. Meestal vertonen ze dit gedrag ook naar volwassenen. Een pestende leerling dat zijn gang kan gaan, leert dat pesten de enige manier is om je in een groep te handhaven. Het leert niet om zijn agressie op een andere manier te uiten.

Naast leerlingen die gepest worden en leerlingen die pesten zijn er ook leerlingen die geen actieve rol in het pesten hebben, maar die wel bepalend zijn voor het voortduren van het pesten. De pestende leerlingen voelen zich gesterkt door de zwijgende instemming van de toeschouwers. Dit laatste geldt overigens ook voor de leerlingen die gepest worden. Doordat zij zich niet goed kunnen verdedigen, voelt de leerling die pest zich gesterkt.

1.2. Hoe komen wij erachter of er sprake is van een pestprobleem?

Een leerling die gepest wordt, zal dit niet snel aan ouders of aan de leerkracht vertellen. Het voelt zich beschaamd. Een leerling die gepest wordt, is niet populair en de leerling voelt dat als een tekortkoming naar de ouders toe. Soms kan het ook zo zijn dat een leerling niets zegt, omdat het denkt dat het probleem dan alleen maar groter wordt. Ouders die naar school gaan bijvoorbeeld.

Het is daarom belangrijk dat pesten en pestgedrag snel wordt gesignaleerd. Neem daarbij ook de aanwijzingen van ouders serieus. Opvallende signalen zijn bijvoorbeeld dat de leerling:

- niet meer naar school wil;
- niets meer over school vertelt;
- nooit andere leerlingen mee naar huis neemt en nooit bij anderen wordt gevraagd;
- op school slechtere resultaten haalt dan vroeger;
- vaak dingen kwijt is of met kapotte spullen thuis komt;
- vaak hoofdpijn of buikpijn heeft;
- blauwe plekken heeft op ongewone plaatsen;
- niet wil gaan slapen, veel wakker wordt of nachtmerries heeft;
- de verjaardag niet wil vieren;
- niet alleen een boodschap durft te doen;
- met meer naar de speeltuin of andere club wil gaan;
- bepaalde kleren absoluut niet meer aan wil;
- thuis prikkelbaar, boos of verdrietig is.

Naast onze eigen waarneming en die van de ouders is het ook belangrijk te letten op de andere leerlingen in de groep. In hoeverre is er sprake van echte tolerantie, bijvoorbeeld voor verschillen? Een lage tolerantie kan de basis vormen voor onderlinge irritaties, die uitmonden in pestgedrag.

1.3. Hoe pakken wij pestproblemen aan?

Alle direct betrokkenen dienen het pesten als een probleem te zien. Elke leerling dient zich op onze school veilig te kunnen voelen. Het aanpakken van een pestprobleem is daarom belangrijk, maar niet eenvoudig.

1.3.1. Preventieve aanpak om pestproblemen te voorkomen:

- Werken volgens het gedachtengoed van Stephen Covey (1989); *Leader In Me* (zie borgdocument)
- Als team werken vanuit de visie van de school; doel voor ogen wat we met kinderen willen bereiken en vandaaruit bewuste keuzes maken in handelen en het voorkomen van pestgedrag.
- Het creëren van een open pedagogisch klimaat; als team zijn we samen eigenaar voor het pedagogisch klimaat en daarmee ook verantwoordelijk voor het gedrag van leerlingen in de school.

- Persoonlijk mission statement van de leerkrachten, leerlingen en het groepsmission statement.
- Het opbouwen en stimuleren van een positief zelfbeeld.
- Het leren uiten en verwoorden van eigen gevoelens en gedachten. Ook als deze negatief zijn.
- Het vergroten van inlevend vermogen; dit zorgt voor een betere omgang met zowel volwassenen als andere leerlingen.
- We hebben een Lighthouse Team en leerling lighthouse team ingericht (zie borgdocumenten).
- Het voeren van kindgesprekken tussen leerkracht en leerling waarbij aandacht is voor vragen als:
 Vraag a) Met welke 3 leerlingen uit je groep zou je graag willen samenwerken?
 Vraag b) Bij welke 3 leerlingen zou je graag willen zitten?
 Vraag c) Met welke 3 leerlingen zou je graag leuke dingen willen doen?
 N.b.: Leerlingen die door niemand genoemd worden, kunnen (potentiële)

zondebokken zijn.

- Schoolregel: 'De gelukkig regel' (zie bijlage).
- Afspraken gebruik mobiele telefoons van kinderen.

Mobiele telefoons geven soms vervelende en storende situaties tijdens de les, op het speelplein en in de gymzaal. We willen dit voorkomen door afspraken te maken omtrent het gebruik van de mobiele telefoons.

- Liever geen mobieltjes meegeven naar school.
- Indien het beslist noodzakelijk is, kunt u de leerling ook bereiken via het schooltelefoonnummer.
- Neemt het kind toch een mobieltje mee naar school, dan dient die er zorg voor te dragen dat deze overdag uit staat.
- Het opbergen van de mobieltjes gebeurt op een centrale plaats in de groep (achter slot en grendel). Als leerlingen naar huis gaan, kunnen ze hun mobieltje weer mee nemen.
- Iedereen blijft zelf verantwoordelijk voor zijn/haar mobieltje.

We hebben de afspraak gemaakt dat wij contact opnemen met de ouders, wanneer een kind zich niet aan deze afspraken houdt. We doen dit om ze op de hoogte te stellen en om uitleg te geven waarom we zo'n waarde hechten aan de bovengenoemde afspraken.

1.3.2. Maatregelen op school-, groeps- en individueel niveau.

Bij signalering of melding door een leerling (Leerling heeft de 4 stappen toegepast, zie bijlage 1) stelling nemen tegen pesten.

Directe aanpak wanneer het acuut speelt. (Mediation)

Inschakeling van schoolcontactpersoon (locatieleider).Deze nemen zo nodig contact op met de vertrouwenspersoon.

1.3.3. Vijfsporenaanpak.

1. De leraar speelt sleutelrol bij signaleren.

- Signaleren door observatie.
- Pravo voor groep 1 en 2.
- LVS, ZIEN; afname vragenlijsten; 2 x per jaar.
- Afname LTO
- Niet confronterende methode bij onderhuids (stiekeme) pesten. Probleem in algemene zin aan de orde stellen.
- No-blame methode. Wat gaan we samen doen om het pesten te stoppen.
- Confronterende methode. Bij ernstige lichamelijke of geestelijke mishandeling.
- Stelling nemen.

2 De pester als veroorzaker.

- Veiligheid bieden.
- Een gesprek: straffend, probleemoplossend. Rollenspelen. SOVA training. Schorsing of verwijdering.
- Trachten de gevoeligheid van de pester t.a.v. het slachtoffer te vergroten.
- Gesprek met de ouders/verzorgers.
- Vastleggen van gegevens en afspraken.
- Verbetering gedrag pester een kans geven.

3 De gepeste leerling als slachtoffer.

- Veiligheid bieden.
- Kijken welke gevoelens en welk gedrag aandacht verdient.
- Sociale vaardigheden aanreiken.
- Weerbaarheid vergroten.
- Gesprekken en adviezen aan ouders/verzorgers.
- Rollenspelen.
- SOVA training.

4 De zwijgende middengroep.

- In woord en daad naar de groep toe laten weten dat pesten niet getolereerd wordt. Stelling tegen normoverschrijding.
- Voorbeeldgedrag is van belang.
- Onderwerp met regelmaat aan de orde stellen.
- De 'gelukkig'-regel strikt handhaven.
- Werken vanuit Leader In Me.

5 Ouders van pesters en gepeste leerlingen of alle ouders.

- Ouders van leerlingen die pesten kunnen bijvoorbeeld een bijdrage leveren aan het vergroten van het inlevingsvermogen van de leerling.
- Ouders van leerlingen die gepest worden kunnen een bijdrage leveren aan het vergroten van de weerbaarheid van de leerling.

1.3.4. Gouden regels voor veilig internetgebruik.

De regels van de leerlingen worden met hen besproken. De computers staan op een zichtbare plek in de groep. Leerlingen controleren elkaar.

Leerlingen.

- Zoek op internet alleen naar onderwerpen die met school te maken hebben.
- E-mail op school alleen over onderwerpen die met school te maken hebben.
- Ga voorzichtig om met persoonlijke informatie (AVG).
- Als om je naam gevraagd wordt, vraag dan eerst toestemming van de leerkracht.
- Als gevraagd wordt iets te downloaden of te installeren, vraag dan eerst toestemming.
- Geloof niet alles wat je op internet ziet of leest; kritische houding ontwikkelen.
- Kom je echt per ongeluk op ongewenste sites (bloot, seks, geweld of grof taalgebruik) meld je dat bij de leerkracht.
- Geniet van internet.

Leerkrachten.

- De leerkrachten geven lessen in sociale mediawijsheid
- Internet gebruik moet ingekaderd zijn in een didactisch verantwoorde opdracht of project.

- Moedig de leerlingen aan het aan u te vertellen als zij op het internet iets vinden dat suggestief, obscene of bedreigend is, of waardoor zij zich anderszins ongemakkelijk voelen.
- Er wordt zoveel mogelijk van kindvriendelijke zoekmachines gebruik gemaakt.
- Houd zicht op de activiteiten van de leerlingen.
- Minimaal een keer per kwartaal zal de geschiedenis van een leerling worden gecontroleerd. Dit kan klassikaal besproken worden bij een positieve indruk.
- De leerkracht noteert het web adres als een leerling een ongewenste site meldt en geeft dit door aan de ICT leerkracht. Deze site wordt geblokkeerd en verwijderd uit het geheugen.
- Regelmatig zal, met de leerlingen, aandacht worden besteed aan dit protocol.

1.3.5. Aanpak van het nieuwe pesten.

De laatste jaren heeft het contact via mobiele telefoon, app, social media en e-mail een ware vlucht genomen. Helaas heeft dit echter ook de mogelijkheden om elkaar te pesten aanmerkelijk vergroot.

- Toon respect voor anderen.
- Stuur geen berichten die je zelf ook niet zou willen ontvangen.
- Stuur geen anonieme, gemene berichten.
- Aan leerlingen die per e-mail worden gepest, kan geadviseerd worden nooit te reageren op deze e-mail
- Leerlingen die per mobiele telefoon worden lastig gevallen, kan aangeraden worden bepaalde nummers te blokkeren. Hiervan wordt een melding gemaakt.
- Melden bij de schoolcontactpersoon en opnemen in het schoolcontactpersonen-jaarverslag.

Hoofdstuk 2: Bijlagen.

Bijlage I Schoolregel

We willen de kinderen van onze school duidelijk, positief en met eigen verantwoordelijkheid benaderen. Een positief pedagogisch klimaat wordt volgens ons niet gecreëerd door regels of systemen. Het zit in de houding en het handelen van de mensen die met de kinderen werken. We werken met één schoolregel gebaseerd op het feit dat iedereen gelukkig moet zijn.

De basis:

Elk kind wil gelukkig zijn,

Alle kinderen in de klas moeten gelukkig zijn

De juffen en meesters moeten ook gelukkig zijn

Dit leidt tot de schoolregel:

We doen normaal en zijn bijzonder!

Elke maandag na een schoolvakantie komt de (locatie-) directeur alle groepen langs. Bij dit bezoek worden de drie standaardvragen aan de hele klas gesteld:

Wie wil gelukkig zijn?

Wie wil dat alle kinderen in de klas gelukkig zijn?

Wie wil dat alle meesters en juffen gelukkig zijn?

De laatste dag voor een vakantie evalueert de leerkracht met de groep de afgelopen periode. Hierin wordt ook uitgegaan van de drie basisvragen.

Abnormaal gedrag

Bij abnormaal gedrag treden we als schoolteam effectief en direct op. We benoemen dat we niet gelukkig worden van het gedrag. Vervolgens steken we in op een positieve oplossing.